

17. OBCHODNÉ VZŤAHY PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU

Význam obchodných vzťahov v trhovej ekonomike

- podnik vstupuje počas svojej existencie do rôznych právnych a iných vzťahov. Najdôležitejšie sú obchodné vzťahy. Podnik potrebuje pre zabezpečenie svojej činnosti odberateľov a dodávateľov, ako aj iné subjekty trhu / napr. daňové úrady a podobne /, čiže vstupuje do obchodných vzťahov. Ak by tieto vzťahy neexistovali podnik by nemohol plniť svoju funkciu t. j. vyrábať statky a tým uspokojovať potreby obyvateľstva.

Kúpna zmluva

- je to základný zmluvný typ, na základe ktorej dochádza k prechodu vlastníckých práv k hnutelným i nehnuteľným veciam z predávajúceho na kupujúceho. Kúpna zmluva stanovuje predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať do vlastníctva a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň.

Kúpna zmluva je teda súhlasný prejav vôle medzi ponúkajúcim / predávajúcim / a dopytujúcim sa / kupujúcim / k výmene hmotného statku za peniaze. Kúpna zmluva, ktorá sa uzavrie musí sa aj plniť !

Pri každej kúpe alebo predaji rozlišujeme nasledujúce fázy:

1. uzatvorenie kúpnej zmluvy
2. plnenie kúpnej zmluvy

Kúpna zmluva musí obsahovať:

1. predmet kúpy
2. kúpnu cenu / je cena za predmet kúpy /.

Kúpna zmluva môže byť uzatvorená aj prijatím návrhu, ktorý vzišiel z Verejného návrhu na uzavretie zmluvy, alebo Verejných obchodných súťaže.

PODMIENKY PRE VZNIK KÚPNEJ ZMLUVY

v prvom rade sa kúpna zmluva musí pridržiavať zákona:

1. Občianky zákonník - platí pre všetky kúpne zmluvy
2. Obchodný zákonník - je záväzný pre podnikateľov, ktorí sú kupujúci a predávajúci
3. Zákon o ochrane spotrebiteľa - chráni spotrebiteľa ako kupujúceho.

PODMIENKY:

- súhlasný prejav vôle - ak nastane KZ sa môže uzavrieť i ústne
- obchodná spôsobilosť partnerov - KZ môže uzavrieť každý kto má 18 ro
- možnosť obchodu - pri nemožných-nezmyselných obchodoch je KZ neplatná
- dobrovoľnosť - obchod musí byť uzavretý bez násillia
- prípustnosť - obchod nesmie byť v rozpore so zákonom

NÁLEŽITOSTI KÚPNEJ ZMLUVY:

1. ZÁKONNÉ NÁLEŽITOSTI

- predávajúci		- množstvo tovaru
- kupujúci		- cena tovaru
- predmet kúpy - druh, kvalita tovaru		

2. OBVYKLÉ NÁLEŽITOSTI

a, dodacie podmienky:	- dodacia lehota		- prechod nákladov
	- dodacie miesto		- prechod rizika
b, platobné podmienky:	- čas platenia		
	- miesto platenia		
	- druh platby		

3. OSOBITNE UPRAVENÉ PODMIENKY

- balenie tovaru
- doprava
- vedľajšie výkony - náklady na montáž, zaškolenie
- záruka

PÍ SOMNÁ FORMA KÚPNEJ ZMLUVY - písomne sa KZ uzatvára

- na želanie obcho partnerov
- ak si to vyžaduje jedne z partnerov, KZ sa musí uzavrieť písomne
- pri obchodoch na splátky
- kúpna zmluva pri nehnuteľnostiach

URČENIE DRUHU TOVARU:

- určenie kvality tovaru	- opis tovaru	- vzorky
- prehliadka tovaru	- vyobrazenie	

URČENIE MNOŽSTVA TOVARU:

1. veľkostné miery
  - váhové, dĺžkové, objemové, plošné, duté, kusové, baliace jednotky
2. určenie množstva tovaru v kúpnej zmluve
  - zmluvy s presným určením množstva tovaru
    - odchýlka v KZ vyžaduje súhlas oboch partnerov
  - zmluvy s približným určením množstva tovaru
    - odchýlka sa stanoví %
  - kúpne zmluvy bez určenia množstva
3. balenie
  - hrubá hmotnosť - brutto - hmotnosť tovaru vrátane obalu
  - čistá hmotnosť - netto - hmotnosť tovaru bez obalu
  - obalová hmotnosť - tara - hmotnosť obalu

URČENIE CENY TOVARU

- presne určená cena
- nepriamo určený spôsob určenia ceny - cena platná v čase predaja
- v KZ nie je dohodnutá cena - predávajúci predáva za trhovú cenu

DODACIE PODMIENKY

- sú dôležitou súčasťou kúpnej zmluvy.

Dodacie podmienky rozdeľujeme:

1. čas plnenia dodávky - predstavuje dohodnutý termín
2. miesto plnenia dodávky - miesto, na ktorom musí predávajúci kupujúcemu dodvzdať dohodnutý tovar v dohodnutom čase.
3. prechod nákladov - ak sa nedohodne v KZ inak nesie všetky náklady s dodávkou tovaru predávajúci
4. klauzuly v kúpnej zmluve - sú krátke formulácie na stanovenie iných dodacích podmienok

PLATOBNÉ PODMIENKY

1. miesto platenia - je miesto, na ktorom kupujúci uskutoční platbu
2. platobná lehota - zaraďujeme tu:
  - a, Promtne platenie - môžu ho požadovať predávajúci vtedy, keď v KZ nebol dohodnutý termín platby
  - b, Platby neskôr - na úver
  - c, Platby vopred - kúpna cena sa vypláti pred prevzatím tovaru
  - d, Zvláštne formy platenia
    - splátky vopred
    - preddavok
    - platenie po čiastkach
    - kúpy na splátky

BALENIE

1. funkcie obalu: - ochrana tovaru
  - zvyšovanie prepravnej a skladovej spôsobilosti
  - zvyšovanie predajnej spôsobilosti
2. úprava balenia v KZ - stanovuje druh obalu, ktorý závisí od spôsobu dopravy
3. náklady na balenie - v praxi sú započítané v cene, ak sa nedohodlo inak, náklady platí kupujúci
4. vývojové trendy v balení:
  - technický rozvoj - použitie plastov - balenie sa robí automaticky
  - hospodársky rozvoj - balí sa priamo v továrni, prechod na nenávratné obaly, prechod k efektívnejšiemu baleniu

PÍ SOMNOSTI PRI NEPLNENÍ KÚPNEJ ZMLUVY

1. ODVOLÁVKA

- vyhotovuje ju kupujúci vtedy, ak jeho objednávka bola prijatá na dlhšie obdobie a vrámci tohto obdobia sa zmenili podmienky v obchodovaní

2. PREPRAVNÁ DISPOZÍCIA

- vyhotovuje ju kupujúci ak v KZ neboli dohodnuté podmienky na prepravu tovaru, čiže odberateľ určuje spôsob dodania - dopravu a miesto dodania, kde kupujúci tovar prevezme

3. POSÚRENIE

- píše ich odberateľ - kupujúci, pripomína dodávateľovi - predávajúcemu, že nevybavil včasnú objednávku

4. UPOMIENKA

- píše ju dodávateľ - predávajúci ak odberateľ neuhradil faktúru, ktorá už bola splatná

5. REKLAMÁCIA

- odberateľ písomne vyjadruje nespokojnosť s plnením záväzkov dohodnutých v KZ. V reklamácií odberateľ môže žiadať:

* zľavu z ceny

* novú dodávku tovaru

* bezplatné odstránenie chyby

Reklamovať môže aj odberateľ - predávajúci pre nesplnení podmienok prevzatia tovaru.

Proces uzatvárania zmluvy

Kúpna zmluva je uzavretá zásadne prijatím návrhu a to bez výhrad a včas. Návrh na uzatvorenie zmluvy môže podať ktorákoľvek zúčastnená strana. Návrh musí obsahovať náležitosti, ktoré stanovuje zákon. Ak je zmluva uzatváraná medzi prítomnými, musí byť návrh prijatý ihneď, keď sa uzatvára medzi neprítomnými, musí byť návrh prijatý v akceptačnej lehote.

OBSAH KÚPNEJ ZMLUVY:

- predávajúci je povinný dodať tovar, odovzdať doklady, ktoré sa na tovar vzťahujú a umožniť kupujúcemu nadobudnúť vlastnícke právo na tovar. Kupujúci je povinný tovar prevziať a zaplatiť.

DODANIE TOVARU:

- ak nebolo miesto dodania dohodnuté, tovar sa dodáva odovzdaním prvému dopravcovi na prepravu. Ak tovar odovzdaný dopravcovi nie je zjavne označený ako zásielka pre kupujúceho, nastanú účinky dodania len keď predávajúci oznámi kupujúcemu odoslanie tovaru. Ak tak neurobí, tovar je dodaný až odovzdaním dopravcom kupujúcemu.

- ak predávajúci dodá tovar pred určenou lehotou, kupujúci je oprávnený tovar prevziať alebo ho odmietnuť.

- ak doba dodania nie je dohodnutá, predávajúci je povinný dodať tovar kupujúcemu v primeranej lehote s prihliadnutím na charakter tovaru a na miesto dodania.

- predávajúci je povinný odovzdať kupujúcemu doklady potrebné na prevzatie tovaru - napr. dodací list, a používanie tovaru - návody ako aj ďalšie doklady stanovené v zmluve.

Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy.

- uzatvára sa medzi obchodnými partnermi vtedy, ak chcú medzi sebou dlhodobejšie obchodovať.

- touto zmluvou sa jedna alebo obe strany zaväzujú uzavrieť v stanovenom čase budúcu zmluvu s predmetom plnenia, ktorý je určený aspoň všeobecným spôsobom.

- musí mať písomnú formu.

- ak bola uzatvorená zmluva o uzavretí budúcej zmluvy, zaviazaná organizácia je povinná uzavrieť budúcu zmluvu bez zbytočného odkladu, keď ju k tomu vyzvala oprávnená organizácia.

- ak zaviazaná strana nesplní záväzok uzatvoriť budúcu zmluvu, oprávnená strana môže požadovať, aby obsah zmluvy určil súd.

- môže tiež požadovať aby zaviazaná strana nahradila škodu spôsobenú porušením záväzku, ak neoprávnené odmietla rokovať o uzatvorení zmluvy.

- obsah tejto zmluvy sa určí podľa účelu sledovaného uzatvorením budúcej zmluvy

- ak oprávnená strana vyzvala zaviazanú stranu na uzatvorenie budúcej zmluvy a zmluva nebola uzatvorená, nárok na náhradu škody a právo na určenie obsahu zmluvy sa premlčí po 1 roku od výzvy - oprávnenej strany.

- záväzok uzatvoriť budúcu zmluvu zaniká, ak oprávnená strana nevyzve zaviazanú stranu k uzatvoreniu zmluvy v čase určenom v zmluve o uzatvorení budúcej zmluvy v čase určenom v zmluve o uzatvorení budúcej

Plnenie a kontrola záväzkov

Ak predávajúci a kupujúci splnia svoje záväzky, hovoríme, že splnili svoje povinnosti vyplývajúce z kúpnej zmluvy a záväzok je zrušený.

No môže sa stať, že buď jedna alebo obe strany nesplnia svoje záväzky. Obsahom kúpnej zmluvy sú práva a povinnosti predávajúceho a kupujúceho.

Tieto práva a povinnosti zmluvných strán sú vzájomné, z čoho vyplýva, že každý z účastníkov je povinný plniť, len keď druhý účastník už splnil, alebo je pripravený plniť. Povinnosťou predávajúceho je odovzdať kupujúcemu predmet kúpy na mieste určenom v zmluve a včas. Ak tak neurobí a poruší sa tým zmluva, kupujúci má právo domáhať sa svojich práv súdom cestou. Povinnosťou kupujúceho je prevziať predmet kúpy a zaplatiť kúpnu cenu. Kúpnu cenu treba zaplatiť v čase určenom v zmluve.

Platiť sa môže:

- vopred
- promptne
- neskoršie platenie - dodávateľský úver

Predávajúci je oprávnený odovzdať predmet zmluvy odprieť ak kupujúci nezaplatí včas. Ak kupujúci mešká s prevzatím predmetu zmluvy predávajúci je oprávnený predmet zmluvy - kúpy uložiť vo verejnom skladišti na náklady kupujúceho. Ak predávajúci nedodá predmet kúpy v stanovenom množstve, kvalite a prevedení, alebo ak sa dodaním tovaru s nedostatkami poruší zmluva, môže kupujúci:

- žiadať odstránenie nedostatkov dodaním náhradného tovaru, chývajúceho množstva a žiadať odstránenie právnych väd / ak je tovar zatažený právom tretej osoby /
- žiadať odstránenie nedostatkov opravou
- žiadať primeranú zľavu z kúpnej ceny
- odstúpiť od zmluvy.

Voľba medzi týmito nárokmi patrí kupujúcemu iba vtedy, keď voľbu oznámi včas - v reklamacii. Kupujúci nemôže uplatnení nárok meniť bez súhlasu predávajúceho. Okrem toho má kupujúci nárok na náhradu škody a na zmluvnú pokutu. Ak by voľbu včas neoznámil, má len také nároky ako pri nepodstatnom porušení zmluvy, t.j. všetky okrem odstúpenia od zmluvy.

Každá zo strán, ak bola porušená kúpna zmluva, má nárok na náhradu škody a na zmluvnú pokutu.

Dozriavanie disciplíny v obchodných vzťahoch.

- dozriavanie disciplíny v obchodných vzťahoch je veľmi dôležité, aby boli zachované dobré vzťahy, a aby sa zabránilo insolventnosti obchodných partnerov.